

Heden niet jarig

*Een losse filosofieles voor de groepen 1 t/m 4 van de basisschool.

-Filosoferen is voor- en na-denken, kletsen, heen- en weer-denken, uitwisselen, hardop-denken en nog meer kletsen. Met elkaar.

-Om goed aan het kletsen te slaan heb je een thema nodig, actueel of universeel of incidenteel en een flink aantal vragen.

-Veel van die vragen kan je als gespreksleider al van te voren verzamelen. Je kan ook de kinderen van je groep vragen om naar aanleiding van het thema zelf alvast vragen te verzinnen, voordat je daadwerkelijk met het thema aan de slag gaat.

-De kunst is om zelf, als gespreksleider, geen antwoorden te gaan geven op de vragen! En om door te vragen op datgene waar de kinderen zelf mee aan komen zetten.

*Bij het verhaal van de Hazelmuis, uit het boekje 'Heden niet jarig' van Toon Tellegen kan je het eens zo proberen:

Onderwerp: Verjaardagen

Doel: Lekker kletsen en van gedachten wisselen met elkaar. Goed leren luisteren en elkaar vragen leren stellen.

Aanpak: Met het verhaal van Toon Tellegen op schoot zit je in de kleine kring. (5 tot 6 kinderen) De rest van de klas is zelfstandig aan het werk. In circuit, in de hoeken, met stillezen, met de koptelefoons aan het rekenen, whatever... je hebt naar aanleiding van het verhaal met de kleine groep een goed gesprek.

Tijdspad: De introductie duurt 3 tot 5 minuten. (We gaan het hebben over verjaardagen en ik lees een verhaal voor over de Hazelmuis, die niet weet hoe zijn verjaardag eruitziet...) Dan lees je het verhaal. Dat kost je ook 3 tot 5 minuten. Daarna komen de vragen en gaat het gesprek zich ontrollen. Je kunt er ook voor kiezen om het verhaal te onderbreken met steeds een vraagje tussendoor. Dat ligt een beetje aan je groepje. Houden ze de aandacht goed vast of hebben zij meer baat bij afwisseling?

De hele activiteit duurt 20 minuten.

Materiaal: Het verhaal van Toon Tellegen: De Hazelmuis (blz 3 uit het boekje: Heden niet jarig, uitgegeven bij Querido, ISBN 9 789021 402062 uit 2015)

Mogelijke vragen:

Hoe word je jarig? Wat heb je daarvoor nodig? Waaraan kan je merken, dat er iemand jarig is? Waaraan merk jij dat zelf? Hoe vieren jullie een verjaardag thuis? En op school? Kunnen dieren jarig zijn? Kan je ook jarig zijn zonder taart en cadeaus en slingers en traktaties? Kan je je eigen verjaardag vergeten? Kan je een verjaardag overslaan? Wat zou er dan gebeuren? Heb je een verjaardag nodig om ouder te worden? Wat vier je eigenlijk als je jarig bent? Kan je een verjaardag kwijt zijn? En waar zou je die dan moeten zoeken? Is dierendag eigenlijk een verjaardag voor alle dieren? Wat gaat Hazelmuis in het bos doen? Wat denken jullie: gaat hij daar zijn verjaardag vinden?

Voorbeeldgesprekje:

Ik: Vandaag gaan we kletsen over verjaardagen en straks lees ik er een kort verhaaltje over voor. We weten allemaal wat een verjaardag is, toch? Maar eh...*Hoe word je jarig?*

Larissa: Nou gewoon, dat je een jaartje ouder ben en dan krijg je een feestje.

Tom: Je gaat steeds maar groeien en dan komt je verjaardag vanzelf voorbij.

Chris: Ja, met cadeaus en lekkerere dingen.

Marie: Je wordt elk jaar weer jarig. Dat verandert niet.

Ik: *Van wie krijg je dat feestje dan?*

Larissa: Van je pappa en mamma.

Else: En van je juf. Met een kroon en een kaart en de klassenrond...

Ik: Hoe weet je dat er iemand jarig is?

Anne: Dat staat op de WC.

Hilariteit alom!

Ik: *Kan je dat uitleggen, Anne?*

Anne: Wij hebben zo'n ding. Dat hangt aan de deur van de WC. Dat is een lijst. Daar staat op wie er jarig is.

Tom: Je bedoelt een verjaardagskalemder zeker?

Anne: Ja. En dan zie je een naam en... en dan weet je ut: Die is jarig!

Ik: *Kan je het ook voelen, wanneer je jarig bent?*

Larissa: Ik voel dat. Ik voel dat in mijn buik en in mijn hoofd. Mijn hoofd denkt eraan.

Marie: En dan kan je haast niet slapen. Het is spannend. Je wil cadeaus.

Chris: En lekker snoepen.

Tom: Je kan niet wachten!

Ik: *Is het fijn om jarig te zijn?*

Alle kinderen knikken van ja, behalve Else.

Else: Ik vind het fijn en niet fijn. Tegelijk. Dat kan. Het is zo spannend. Wat je krijgt en ze gaan zingen en je wil niet dat ze allemaal naar je kijken en je moet een jurk aan...

Ik: *Zou jij je verjaardag liever overslaan, Else? En kan dat wel? Je verjaardag overslaan? Wat zou er dan gebeuren? Word je dan niet ouder?*

Else: Nee, overslaan niet. Maar ik wil denk ik geen partijtje...

Larissa: Ik juist wel! Ik wil wel elke dag jarig zijn! Lekker veel cadeautjes!

Tom: Elke dag jarig? Dan ben je lekker snel oud...

Ik lees nu het verhaal voor. Ten slotte vraag ik:

Wat gaat Hazelmuis in het bos doen? En wat denken jullie: gaat hij daar zijn verjaardag vinden?

Hoe moet hij er nou achter komen hoe een verjaardag eruit ziet?

Larissa: Ik denk, dat hem naar zijn vrienden gaat om het te vragen.

Tom: Dieren weten dat niet, die doen niet aan verjaardagen, hoor...

Chris: Maar in dat boek wel. Daar kan het!

Marie: Dat kan je verzinnen. Dan is het echt in je hoofd.

Anne: Juffie, is die Hazelmuis wel een echt dier, soms?

Ik: Dat gaan we opzoeken! *Hoe kunnen we dat doen?*

Else: Op de comtjoeter...

En zo geschiedde...

